

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2020/461

2020 m. kovo 30 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, siekiant suteikti finansinę paramą valstybėms narėms ir dėl narystės Sąjungoje besiderančioms šalims, labai nukentėjusioms nuo didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio trečią pastraipą ir 212 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

pasikonsultavę su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Europos Sąjungos solidarumo fondas (toliau – Fondas) įsteigtas Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2002 ⁽²⁾. Fondas įsteigtas kaip konkreti Europos solidarumo nelaimės atveju išraiška siekiant teikti finansinę paramą valstybėms narėms po didelių nelaimių;
- (2) susidarius didelio masto ekstremaliosioms visuomenės sveikatos situacijoms, Sąjunga turėtų parodyti solidarumą su valstybėmis narėmis ir paveiktais gyventojais ir teikti finansinę paramą, kad padėtų nukentėjusiems gyventojams, prisidėtų prie nukentėjusių regionų greito grįžimo į įprastą gyvenimą ir sustabdytų infekcinių ligų plitimą;
- (3) didelio masto ekstremaliųjų visuomenės sveikatos situacijų atveju Sąjunga taip pat turėtų parodyti solidarumą su šalimis, kurios derasi dėl stojimo į Sąjungą;
- (4) ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija, ypač oficialiai paskelbta viruso pandemija, gali sukelti didelę krizę. Fondas suteikia Sąjungai galimybę padėti sutelkti pagalbos tarnybas, siekiant patenkinti neatidėliotinus žmonių poreikius ir padėti trumpuoju laikotarpiu atkurti pažeistą pagrindinę infrastruktūrą, kad nelaimės ištiktuose regionuose vėl būtų galima vykdyti ekonominę veiklą. Tačiau šiuo metu Fondas skirtas tik stichinėms nelaimėms, dėl kurių patiriama fizinė žala, ir nėra taikomas biologinių rizikos veiksnių sukeltoms didelėms nelaimėms. Reikėtų numatyti, kad Sąjunga galėtų imtis veiksmų didelio masto ekstremaliųjų visuomenės sveikatos situacijų atveju;
- (5) veiksmu, kurio ketinama imtis, siekiama padėti nukentėjusioms valstybėms, kai krizinių situacijų žala tokia didelė, kad valstybė pati negali su ja susitvarkyti. Kadangi šio tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti ir dėl veiksmų masto ir poveikio to tikslo gali būti geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydami Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (6) laikantis subsidiarumo principo, veiksmai pagal šį reglamentą turėtų apsiriboti didelio masto ekstremaliosiomis visuomenės sveikatos situacijomis. Tos ekstremaliosios situacijos turėtų būti apibrėžtos atsižvelgiant į joms įveikti reikalingas viešąsias išlaidas;

⁽¹⁾ 2020 m. kovo 26 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2020 m. kovo 30 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą (OL L 311, 2002 11 14, p. 3).

- (7) Sąjungos parama turėtų papildyti nukentėjusių valstybių pastangas ir turėtų būti naudojama padengti daliai viešųjų išlaidų, skirtų būtiniams skubiems veiksams vykdyti reaguojant į ekstremaliąją situaciją;
- (8) laikantis subsidiarumo principo, Sąjungos parama turėtų būti teikiama tik gavus nukentėjusios valstybės prašymą. Komisija turėtų užtikrinti, kad valstybių pateikti prašymai būtų nagrinėjami vienodomis sąlygomis;
- (9) Komisija turėtų galėti greitai priimti sprendimą skirti konkrečius finansinius išteklius ir juos kuo greičiau mobilizuoti. Todėl esamos nuostatos dėl avansų turėtų būti sustiprintos padidinant jų sumas;
- (10) šis reglamentas turėtų įsigalioti skubos tvarka kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
- (11) atsižvelgiant į COVID-19 protrūkį ir skubą spręsti susijusią visuomenės sveikatos krizę, buvo nuspręsta, kad tikslinga taikyti išimtis prie ES sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje 4 straipsnyje nurodytam aštuonių savaičių laikotarpiui;
- (12) todėl Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002 iš dalies keičiamas taip:

1. 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

1. Valstybės narės arba valstybės, dalyvaujančios stojimo derybose su Sąjunga (toliau – reikalavimus atitinkanti valstybė), prašymu parama iš Fondo gali būti teikiama tada, kai viename ar keliuose reikalavimus atitinkančiose valstybės regionuose atsiranda rimtų pasekmių gyvenimo sąlygoms, žmonių sveikatai, gamtinei aplinkai ar ekonomikai dėl:

- a) reikalavimus atitinkančiose valstybės arba kaimyninės reikalavimus atitinkančiose valstybės teritorijoje įvykusios didelės arba regioninės stichinės nelaimės arba
- b) didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos, įvykusios tos pačios reikalavimus atitinkančiose valstybės teritorijoje.

Dėl tiesioginių stichinės nelaimės pasekmių padaryta tiesioginė žala laikoma tos stichinės nelaimės padarytos žalos dalimi.

2. Šiame reglamente didelė stichinė nelaimė – stichinė nelaimė, kurios tiesioginė žala reikalavimus atitinkančioje valstybėje vertinama daugiau nei 3 000 000 000 EUR 2011 m. kainomis arba daugiau nei 0,6 % jos BNP.

2a. Šiame reglamente didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija – reikalavimus atitinkančioje valstybėje kilęs didelis biologinės kilmės pavojus sveikatai ar gyvybei, kuris daro tokį didelį neigiamą poveikį žmonių sveikatai, kad reikia imtis ryžtingų veiksnių jo tolesniam plitimui sustabdyti ir dėl to reikalavimus atitinkanti valstybė turi skirti daugiau nei 1 500 000 000 EUR 2011 m. kainomis arba daugiau nei 0,3 % savo BNP viešųjų lėšų reagavimo į ekstremaliąją situaciją priemonėms.

3. Šiame reglamente regioninė stichinė nelaimė – tai stichinė nelaimė, kurios tiesioginė žala reikalavimus atitinkančiose valstybės NUTS 2 lygmens regione viršija 1,5 % to regiono bendrojo vidaus produkto (BVP).

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, kai konkretus regionas, kuriame įvyko stichinė nelaimė, yra atokiausias regionas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnį, regionine stichine nelaime laikoma bet kuri stichinė nelaimė, kurios tiesioginė žala viršija 1 % to regiono BVP.

Jei stichinė nelaimė susijusi su keliais NUTS 2 lygmens regionais, ribinė vertė taikoma tų regionų BVP svertiniam vidurkiui, apskaičiuvus pagal visos žalos dalį kiekviename regione.

4. Parama iš Fondo taip pat gali būti teikiama reikalavimus atitinkančioje valstybėje ištikusios bet kurios stichinės nelaimės atveju, jei ta nelaimė taip pat yra didelė stichinė nelaimė, ištikusi kaimyninėje reikalavimus atitinkančioje valstybėje.

5. Šiame straipsnyje naudojami Eurostato pateikti suderinti statistiniai duomenys.“

2. 3 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Pagalba teikiama Fondo išmokamos finansinės paramos forma. Kiekvienos reikalavimus atitinkančios nelaimės ar ekstremaliosios situacijos atveju reikalavimus atitinkančiai valstybei finansinė parama skiriama vieną kartą.

2. Fondo tikslas – papildyti atitinkamų valstybių pastangas ir padengti dalį jų viešųjų išlaidų, kad reikalavimus atitinkanti valstybė galėtų atlikti, atsižvelgiant į reikalavimus atitinkančios nelaimės ar ekstremaliosios situacijos pobūdį, tokius svarbiausius gelbėjimo ir atstatymo veiksmus:

- a) energijos, vandens ir nuotekų, telekomunikacijų, transporto, sveikatos ir švietimo infrastruktūros ir įrenginių veikimo atkūrimas;
- b) laikino apgyvendinimo ir finansavimo gelbėjimo tarnyboms skyrimas, kad būtų patenkinti nukentėjusių gyventojų poreikiai;
- c) prevencinės infrastruktūros saugumo užtikrinimas ir kultūros paveldo apsaugos priemonės;
- d) nelaimės ištiktų vietovių, įskaitant gamtos zonas, valymas, prireikus laikantis ekosistemomis grindžiamų metodų, taip pat nedelsiamas nukentėjusių gamtinių zonų atkūrimas siekiant išvengti betarpiško dirvožemio erozijos poveikio;
- e) priemonės, kuriomis siekiama greitai teikti pagalbą, įskaitant medicininę, gyventojams, nukentėjusiems nuo didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos, ir apsaugoti gyventojus nuo pavojaus nukentėti, įskaitant ligų plitimo prevenciją, stebėseną ar kontrolę, kovą su dideliais pavojais visuomenės sveikatai arba jų poveikio visuomenės sveikatai mažinimą.

Pirmos pastraipos a punkte „veikimo atkūrimas“ reiškia iki stichinės nelaimės buvusios infrastruktūros ir įrenginių būklės atkūrimą. Kai iki stichinės nelaimės buvusios būklės atkurti nėra įmanoma dėl teisinių priežasčių arba tai ekonomiškai netikslinga, arba kai valstybė naudos gavėja nusprendžia perkelti nukentėjusių infrastruktūrą ar įrenginius arba patobulinti jų funkcionalumą tam, kad padidintų jų pajėgumą atlaikyti būsimas nelaimes, Fondas gali prisidėti prie atkūrimo sąnaudų tik neviršydamas jų grąžinimo *status quo ante* sąnaudų sąmatos.

Sąnaudas, viršijančias antroje pastraipoje nurodytą sąnaudų lygį, finansuoja valstybė naudos gavėja savo lėšomis arba, jei įmanoma, kitų Sąjungos fondų lėšomis.

Pirmos pastraipos b punkte „laikinas apgyvendinimas“ reiškia apgyvendinimą tokiam laikotarpiui, kuris yra reikalingas, kad nukentėję gyventojai galėtų grįžti į savo namus po tvarkymo ar rekonstrukcijos darbų.“

3. 4a straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Avanso suma neviršija 25 % numatytos finansinės paramos sumos ir bet kuriuo atveju neviršija 100 000 000 EUR. Nustačiusi galutinę finansinės paramos sumą, Komisija, prieš sumokėdama likutinę finansinės paramos sumą, atsižvelgia į avanso sumą. Komisija susigrąžina nepagrįstai sumokėtus avansus.“

4. 8 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius po 1 dalyje nurodyto 18 mėnesių laikotarpio pabaigos valstybė naudos gavėja pateikia Fondo finansinės paramos įgyvendinimo ataskaitą ir suvestinę, kurioje pagrindžiamos išlaidos, nurodydama visus kitus atitinkamų veiksmų finansavimo šaltinius, taip pat draudimo išmokas bei iš trečiųjų šalių gautą kompensaciją.

Igyvendinimo ataskaitoje pateikiama informacija, atsižvelgiant į reikalavimus atitinkančios nelaimės ar ekstremaliosios situacijos pobūdį, apie:

- a) valstybės naudos gavėjos taikytas ar pasiūlytas prevencines priemones siekiant sumažinti būsimą žalą ir išvengti, kiek įmanoma, panašių stichinių nelaimių ar ekstremaliųjų visuomenės sveikatos situacijų, įskaitant duomenis apie Europos struktūrinių ir investicinių fondų naudojimą šiam tikslui;
- b) nelaimių rizikos prevencijos ir valdymo srities susijusių Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo padėtį;
- c) per nelaimę ar ekstremaliąją situaciją įgytą patirtį ir priemones, kurių imtasi ar kurios pasiūlytos siekiant užtikrinti aplinkos apsaugą bei atsparumą klimato kaitai, stichinėms nelaimėms ir ekstremalioms visuomenės sveikatos situacijoms, ir
- d) visą kitą susijusią informaciją apie prevencijos ir švelninimo priemones, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į stichinės nelaimės ar ekstremalios visuomenės sveikatos situacijos pobūdį.

Prie įgyvendinimo ataskaitos pridėdama laikantis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų parengta nepriklausomos audito įstaigos nuomonė, kurioje patvirtinama, kad išlaidas pagrindžianti suvestinė yra teisinga ir sąžiningai parengta ir kad Fondo finansinė parama yra teisėta ir tvarkinga, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 5 dalyje ir 60 straipsnio 5 dalyje.

Pasibaigus pirmoje pastraipoje nurodytai procedūrai Komisija įvykdo Fondo paramos teikimo užbaigimo formalumus.“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2020 m. kovo 30 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
D. M. SASSOLI

Tarybos vardu
Pirmininkas
G. GRLIĆ RADMAN